

Det Kongelige Nærings- og handelsdepartement
Postboks 8014 Dep
0030 Oslo

Høring: Forslag til ny minerallov

Det vises til brev av 26. mai d.å. der forslag til ny lov om erverv av og drift på mineralressurser (mineralloven) ble sendt på høring. I telefonsamtale med Christian Braa-Johannessen i uke 35, er vår høringsfrist blitt forlenget til i dag.

Innledningsvis vil vi bemerke at det er svært positivt at det nå legges frem forslag til felles lov for leting, undersøkelser, erverv av og drift på mineralressurser. Prosessen frem mot dagens forslag har vært tidkrevende, men man har samtidig klart å utarbeide et forslag som vil innebære en modernisering, forenkling og en forbedring av rammevilkårene for aktørene i bransjen. Dette er NHO svært fornøyd med.

De siste 1-2 årene har departementet lagt opp til en meget konstruktiv arbeidsform der både bergverksnæringen og grunneiere har blitt tatt med på råd. NHO mener det er fornuftig og positivt at departementet og Bergvesenet har lagt til rette for en arbeidsform der aktørene involveres på denne måten. En slik prosess sikrer konstruktive resultater, minsker farene for uheldig regulering, og bedrer den gjensidige forståelsen mellom aktørene.

1 Oversikt

NHO mener forslaget til ny Minerallov i det alt vesentligste er positivt, og at loven vil legge til rette for økt verdiskapning innenfor denne sektoren. Vi mener dessuten at det er lagt opp til en god balanse mellom interessene til bergverksnæringen og interessene til grunneierne.

Det er positivt at det nå legges opp til et oversiktlig, moderne lovverk, der også terminologien moderniseres.

Vi vil i det følgende kun kommentere enkeltelementer i forslaget.

2 Særregler for Finnmark

Vi har forståelse for at departementet avventer å foreslå særregler for Finnmark til finnmarksloven, herunder forslagene til endringer i någjeldende bergverkslov, har blitt behandlet i Stortingets justiskomité. NHO mener imidlertid det er viktig at eventuelle særregler for Finnmark i *mineralloven*, vurderes separat før lovforslaget fremmes, og at bergverksindustrien gis mulighet til å komme med innspill på slike eventuelle særregler.

Finnmark har store mineralressurser og mineralloven vil derfor ha stor betydning for den fremtidige virksomhet i dette området. Kompliserte særregler for Finnmark vil kunne dempe fremtidig verdiskapning. NHO er innforstått med at mineralloven må utformes i tråd med Norges internasjonale forpliktelser, herunder forpliktelsene til å ivareta urbefolkningens rettigheter. Vi mener imidlertid at man innenfor rammene som oppstilles av de internasjonale forpliktelsene, må legge forholdene best mulig til rette for en vekstkraftig bergverksindustri i Finnmark. Eventuelle særregler for Finnmark bør derfor bygge på en dialog mellom de involverte parter, i forlengelse av den dialogen som dannet grunnlag for dagens forslag.

3 Leting

NHO støtter prinsippet om fri leterett etter alle mineraler, kombinert med en varslingsplikt overfor grunneier og den som eventuelt har totale bruksrettigheter til eiendommen. Det vises til høringsnotatet pkt. 4.4. Vi er enige med departementet i at tidligere forslag om krav om letetillatelse vil være en lite hensiktsmessig løsning, idet leteretten rent faktisk vil være forholdsvis begrenset.

Plikten til å varsle grunneier om letingen før den tar til, synes naturlig. Vi er imidlertid enig med departementet i at varslingsplikten må kunne gjøres så lite omfattende som mulig, at muntlig varslingsplikt må være tilstrekkelig, og at det må være mulighet for å unnlate forhåndsvarslingsplikt dersom det vil være uforholdsmessig tyngende.

4 Aktørsertifisering og tilsyn

NHO er enig i at det er nødvendig å sikre at aktørene oppfyller visse minstekrav, og støtter således prinsippet om aktørgodkjenning ved uttak på mer enn 25 000 m³ masse. NHO mener imidlertid at det er viktig at de endelige kravene til aktørene utformes med tilstrekkelig fleksibilitet, og at det for eksempel ikke bør stilles detaljerte krav til formell utdanning/kompetanse. Erfaring og annen type realkompetanse må også tillegges vekt. Ved utformingen av aktørkravene må det legges vekt på at det også innen denne bransjen må være mulighet for nyetableringer, og kravene bør ikke utformes slik at det blir unødvendig komplisert for nye aktører å komme inn på markedet. Det bør videre legges opp til løsninger der små og nystartede bedrifter kan oppnå sertifiseringer uten selv å inneha kompetansen som kreves; kjøp/innleie av kompetanse fra konsulenter og andre bør kunne aksepteres.

NHO er positiv til at det innføres hjemmel til å føre tilsyn med alle mineralbedrifter, herunder også aktørene som ikke underlagges aktørsertifisering. Det er viktig at tilsynet skal utøves av Bergvesenet, og ikke f. eks. kommunene, slik at like vilkår sikres over hele landet.

5 Ekspropriasjon

Det er en fordel at lovutkastet i hovedsak legger opp til frivillige avtaler mellom grunneier og operatøren. Vi er enig med departementet i at mulighetene for gevinst for begge parter, bør gi konstruktive løsninger i de fleste tilfellene. I en del tilfeller vil partene ikke komme til enighet om en avtale, og NHO støtter da de ekspropriasjonsreglene som departementet foreslår, herunder at verdifastsettelsen skal skje på bakgrunn av markedspris.

6 Forholdet til plan- og bygningsloven

Oppstart av mineraldrift kan kun skje dersom dette er i overensstemmelse med vedtatt reguleringsplan, jfr. plan- og bygningsloven § 23. I tillegg følger det av plan- og bygningsloven kapittel XVI, jfr. særlig § 99, at oppstart først kan skje etter at det er gitt *driftstillatelse* fra bygningsmyndighetene. I tillegg legges det altså opp til at Bergvesenet skal gi aktørgodkjenning etter mineralloven.

Departementet ber i høringsnotatet pkt. 6.1 om innspill på om det bør foretas endringer i plan- og bygningsloven kap. XVI, slik at det ikke skal være nødvendig med tillatelse fra bygningsmyndighetene når tiltaket først er godkjent iht. reguleringsplanbestemmelsene og aktørgodkjenning skal gis fra Bergvesenet.

NHO mener departementet i samråd med Kommunal- og regionaldepartementet bør vurdere endringer i regelverket, slik at man unngår at de ulike tillatelsene overlapper hverandre. Det bør være grunnlag for å endre reglene i saksbehandlingsforskriften til plan- og bygningsloven, slik at regelverket tilpasses de særlige forhold som vil gjelde for mineraldrift.

7 Opprydding og sikring - garantiordninger

NHO støtter forslagene om sikringsplikt og oppryddingsplikt, jfr. § 51 og § 53.

NHO støtter også prinsippet om å innføre en form for garantiordning som skal sikre at pliktene gjennomføres. I høringsnotatet er det redegjort for ulike alternative garantiordninger, og departementet har særlig bedt om høringsinstansenes syn på disse.

NHO mener det er viktig at man følger to overordnede prinsipper ved utformingen av slike garantier. For det første må det innføres en ordning som sikrer at ansvaret legges til det enkelte selskap. Systemet bør premiere de foretak som tar sikring og opprydding på alvor, og som inkluderer dette som en del av den daglige drift. Et system med en felles "kasse" som skal sikre opprydding i de tilfellene selskapet selv ikke oppfyller plikten, er svært ugunstig. En slik ordning vil både virke urimelig i forhold til selskapene som oppfyller sine plikter, og den vil kunne føre til at enkelte useriøse aktører ikke inntar en tilstrekkelig aktiv rolle i forhold til opprydding. For det annet må kravene til garantier/sikkerhetsordninger ikke gjøres så omfattende at det begrenser iverksettelse av tiltak. Forslaget til ny minerallov inneholder en rekke komponenter som rent faktisk vil sørge for at aktørene utøver en forsvarlig drift. Det vises til forslagene om aktørgodkjenning, tilsynsordninger, mv. Disse ordningene vil føre til at behovet for garantiordninger minsker, og ordningene må dimensjoneres deretter.

Av de alternativene som skisseres mener NHO at en løsning med finansielle garantier i oppstartsfasen, kombinert med panterettigheter, vil være den mest hensiktsmessige. Kravet til garantier bør være rimelige, og vokse i takt med tiltaket slik at man ikke pålegges store

garantikrav i igangsettingsfasen. Man bør særlig være oppmerksom på at ordningen ikke fører til konkurransevridning mellom forskjellige typer bedrifter og mellom norske og utenlandske bedrifter.

NHO forutsetter at eventuelle forskrifter om garantiordninger utarbeides i samråd med næringsen.

Med vennlig hilsen
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Juridisk Område

Ingebjørg Harto
Avdelingsdirektør

Håvard K. Sandnes
Advokat